

die Calvijn humanistische ch dan weer stuk, waarin punten wordt In het mid- de gemeene worden van

lit boek. Nu staat ben om alvijn schrijft dat te kun- leheden stu- zijn tijd, dan dat Dr Breen anderen over verstandiger Engelsch te den van Cal- ar misschien maal ver van Amerika niet de voorbe- het afwijzen ik verklaren, gelezen.

in Calvijn in- ijn tijd. Daar- ser was dan bracht, in de hooren, waar h en bepaald Dan om de verwerkt. Hij m, die helder ij is gelukkig

oor theologen n het lezen. eederen kring t het zooveel n, de studie,

enschappelijk tiende eeuw. vinisme daar- ezeer Calvijn

F. W. G.

HAP
K

beloofde ik len loop der v. Chr. werd iet maanjaar en, pl.m. 11 n 365¼ dag. van tijd toe- on vast, dat rikkelmaand) g bleek niet atos in on- ag in. Hierbij gevormd door n 29 dagen, aanden week gebruikte een , een cyclus de en achtste en ingevoegd men 8 maal n. Een jaar dus, dat deze 432 v. Chr. jaar voerde een cyclus dekt, dat na de volle en maanfasen, lit te kunnen hoeveel tijd , nieuwe ma- dat dit tijds- is, maar ge- tijdsverloop onlijk luna- n 365¼ dag. 235 lunaties jna evenveel; de 19 jaren. an 19 jaren, 1 en 7 jaren, wel het 3de, de jaar van der de over- t hij, na vier en dag liet t gonden let-

teren gegrift in de muren van den tempel van Minerva. Hiervan is afkomstig het zoogenaamde Gulden Getal, in de moderne kalenders gewoonlijk nog opgegeven. 't Gulden getal stelt het rangnummer van een bepaald jaar in een 19-jarigen cyclus voor. Zoo is bijv. het gulden getal voor 1932 XIV, d.w.z. 1932 is het 14de jaar in bovengenoemden cyclus. Bij de bespreking van de Paascheestregeling kom ik hierop nader terug.

Natuurlijk zijn alle bovenstaande berekeningen slechts min of meer goede benaderingen. De verhouding tusschen zonnejaar en lunatie is onmeetbaar en kan dus niet door een verhouding van twee eindige getallen uitgedrukt worden. Elke kalenderregeling, hierboven genoemd, bezit dus slechts een bepaalden graad van nauwkeurigheid en op den langen duur zullen dus de afwijkingen tusschen 't geen op bovenstaande manier berekend werd en de waargenomen verschijnselen (met name de maanfasen) hoe langer hoe grooter worden.

Thans gaan we over tot het bespreken van de Romeinse Kalenderregeling. Van de aller-oudste tijden is weinig bekend. Onder Romulus had het jaar waarschijnlijk 10 maanden (ongeveer 300 dagen) en liep van Maart tot December. Juli en Augustus heetten toen nog Quintilis en Sextilis, d. w.z. de 5de en de 6de maand. September, October, November en December volgden hierop. De namen beteekenden respect. 7de, 8ste, 9de en 10de maand.

Romulus' opvolger, Numa Pompilius bracht eenige hervormingen aan omstreeks 700 v. Chr. Hij trachtte een jaar of beter gezegd een tijdrekening te ontwerpen, die de maanden in overeenstemming bracht met den loop der maan, maar tevens wilde hij een burgerlijk jaar van 365¼ dag invoeren. Hij begon met een jaar van 355 dagen vast te stellen, bestaande uit 12 maanden. De nieuw toegevoegde maanden heetten Januarius en Februarius; de eerste kwam aan 't begin vóór Maart, de laatste aan 't eind na December. Verder moesten er schrikkelmaanden zijn. Om de twee jaar had een jaar niet 12, maar 13 maanden. De extra maand had om de beurt 22 en 23 dagen, zoodat er een cyclus van 4 jaren ontstond, van respect. 355, 377, 355, 378 dagen. De extra maand heette Mercedonius en werd ingelascht tusschen 23 en 24 Februari. Men telde dus 22 Febr., 23 Febr., 1 Mercedonius, 2 Merc. enz. tot 22 of 23 Merc., dan 24 Febr. enz.

Alle maanden hadden een oneven aantal dagen, daar hun bijgehoof de oneven getallen als gelukbrengende beschouwde. Jan. had 29, Maart 31, April 29 dagen enz.

Behalve Februari, de ongeluksmaand, die aan 't eind het jaar besloot met 28 dagen.

Omstreeks 400 v. Chr. werd Februari echter verzet en op de tweede plaats gebracht tusschen Jan. en Maart.

Als men dit narekent, blijkt Numa's kalenderjaar gemiddeld uit 366¼ dag te bestaan, dus 1 dag te lang te zijn. Om zijn ontwerp ingewikkelder te maken werd vastgesteld in de laatste twee 4-jarige perioden van een cyclus van 24 jaren de jaren van 377 en 378 dagen ieder met 6 dagen te verminderen.

Geen wonder, dat een dergelijke gecompliceerde tijdrekening weinig bijval vond bij 't Romeinse volk en daar de priesters, die voor de uitvoering hiervan hadden zorg te dragen, weinig ijver in dit opzicht betoonden, is het te begrijpen, dat door hun nalatigheid en machtsmisbruik, waarbij ze 't jaar willekeurig verkortten en verlengden, op den duur de kalender geheel in de war moest loopen.

J. M. SMORENBURG.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN

De actie van de jonggereformeerden in Zwitserland.

VIII.

Vóór ik nu ook weer dit terrein verlaat dat in verband staat met socialen arbeid en inwendige zending, deel ik tot afscheid nog iets mede van het „genootschap Bouwhut“, opvoedingsinrichting voor beton- en cementwerkers enz.“ te Glattbrugg, in de onmiddellijke nabijheid van Zurich. Dit genootschap bestaat sinds het jaar 1927; hoewel toen nog niet onder dezen naam. De schenking Dapples maakte het mogelijk, ook met dezen tak van arbeid een aanvang te maken. Mij viel te beurt met de „Bauhütte“ kennis te maken. Tot nu toe zocht de vereeniging hare leerlingen het liefst te recruteeren uit zulken, die bij ons in aanmerking zouden komen voor een rijksopvoedingsgesticht. Het doel is deze jongens op te leiden tot degelijke werklui; deze opleiding draagt een beslist christelijken en nader gereformeerden geest. Ik heb de eenvoudige inrichting bezocht; de jongens zien werken; hun kamertjes gezien en ontving een uitnemend indruk van het geheel. Ook dit werk ligt in de lijn van het streven van mannen die de arbeiders liefhebben, voor hen leven en werken; die hen kennen, wijl ze onder hen hebben verkeerd, met hen heb-

ben gewerkt om ten hunnen behoeve te kunnen werken. We hebben hier niet te doen met mede-proletariërs, die zoo gauw mogelijk den kiel verwisselen met het jacquet en liever nog met de smoking, maar met zulken die hun „heerenpak“ uittrokken en den kiel aandeden, opdat zij zouden leeren kennen degenen, die zij liefhadden, welke liefde zij niet alleen met woorden, maar ook met de daad jegens malkanderen bewezen. Wilt ge ook van dit „werk“ meer weten, vraag het Bericht van Augustus 1930 aan bij de Geschäftsstelle: Genossenschaft Bauhütte, Flühgasse 56, Zurich 8. Dan kunt ge ook lezen van de uitnemende resultaten. Men heeft van de zijde der werkgevers bijzonder graag de jongens van de „Bauhütte“.

Het ligt als voor de hand, dat deze groep zich niet afzijdig houden kan en wil van de jeugdbeweging. Ook Duitsch-Zwitserland heeft zijn jongelingsbond en deze bond heeft zijn orgaan. Het heet: „Organ für die evangelische Jugend der Deutschen Schweiz“ en draagt tot titel: „Jungschär“, de Jonge Schare. Deze „Jungschär“ gaat met Januari zijn dertienden jaargang in. Het trof mij, dat no. 2, Xlle jaargang opent met een stuk uit Calvijn's Institutie. Ik vond dan ook onder de medewerkers meer dan een bekenden naam uit den kring der jonggereformeerden. Nummer 5 vangt ook al weer aan met een stuk uit Calvijn's Institutie. Eigenlijk zijn dat de eenige nummers die ik van dit orgaan inzag. Derhalve mag ik zeggen: de afleveringen die ik van dit bondsorgaan inzag vingen aan met de weergave van stukken uit Calvijn's Institutie. En zeer gepaste stukken: nummer vijf met wat de Institutie zegt over deemoed. Met terugslag op dezen aanvang komt in deze aflevering een pittig stukje voor van ds R. Grob over „Tweeërlei deemoed“. Het vangt aldus aan: deemoed is een kenmerk van een mensch vervuld van de hoogheid Gods. Aangegrepen door de majesteit van God, waarvoor alle menschelijke grootheid zinkt in het stof. Ik ben geringer dan alle deze weldadigheid bewezen aan uw knecht (Gen. 32:10). In nummer 2 van dezen zelfden jaargang schrijft ds Grob over: De nieuwe tijd en hij vangt aldus aan: niet immer is het ouderwetsche goed. Er zijn tijden die iets nieuws brengen dat beter is dan wat tot nu toe was. Dit geldt ook voor den jongen man van onze dagen. Daarop haalt hij even de geschiedenis aan en zegt dat voor een twaalfal jaren als ideaal mensch voor de jongelui gold: de revolutionair, maar dat is anders geworden. Heil allen, zoo eindigt dit stukje, die den nieuwen tijd tegemoet treden! God verlosse hen door Christus, onzen Heer! Hij doe hen wassen in den nieuwen strijd voor Zijn rijk! Hij leide hen allen ten heiligen oorlog en ook U!

Kent onze gereformeerde jongelingsbond deze groep? Of heeft het sollen met Groen's zoo vaak verkeerd toegepast woord: In ons isolement ligt onze kracht, op den bond een verkeerd invloed uitgeoefend? In ieder geval wil ik het adres van dit bondsorgaan geven! Ik weet van nabij hoezeer door velen onder de jongeren gevoeld wordt dat men aansluiten moet en nog eens aansluiten om sterke geleerden te vormen en elkander tot een hand en voet, oog en oor moet zijn. Van anderen leerende, gezegend worden om aldus ten zegen te zijn. De Geschäftsstelle des Bundeskomitee is Zurich, Sihlstrasse 33. Dat voor de redactie: Jb Stutz, Jugendsekretär, Küssnacht, Zurich.

Het ligt voor de hand, dat de jonggereformeerden vooral bekommerd zich betoonen met het oog op het catechetisch onderricht voor de jongeren, en daarom bemoeien zij zich in de eerste plaats, dat de catechismus weer gekend zal worden. Het zevende nummer van de gereformeerde geschriften uitgegeven door de jonggereformeerden is een uitgave van den Heidelberger Catechismus, in tweeërlei formaat, een dunder en een wat goedkooper. Van de goedkoopere uitgave verscheen in 1930 reeds het 5-10 duizendtal en van de duurdere het vierde duizendtal. Ik wil deze uitgaven nog even bekijken. Ze zijn bijzonder goed verzorgd en kunnen een vergelijking met welke uitgave ook, bij ons in gebruik, glansrijk doorstaan. Dit getuigt voor den geloofsmoed en durf der jonggereformeerden. Ze hebben klaarblijkelijk een sterk geloof in de toekomst. Aan deze nieuwe uitgave is de oude derde ten grondslag gelegd, die in 1563 in de kerkorde van de Phaltz werd opgenomen na tot belijdenisschrift te zijn aangenomen. Veronderde woorden enz. werden vervangen door zulken die nu gangbaar zijn, doch in bijzonder nauwe aansluiting met den zin van den verouderden tekst. Men is daarbij zóó consciëntieus te werk gegaan, dat in twijfelachtige gevallen de oude latijnsche uitgave van 1563 vergeleken werd. Tevens nam men over de bewijspiaatsen uit de Heilige Schrift die in deze oude uitgave voorkomen. Had men met klaarblijkelijke fouten te doen, dan werden die natuurlijk verbeterd. Het gebruikte lettertype is de mooie oude Duitsche letter. Dat hoort er zoo bij! Er is bij deze groep volstrekt geen sprake van navolging van hetgeen ook bij ons wel eens gebeurde, te weten: dat men voor den kop van „De Standaard“, „De Herant“ en ook bij andere drukwerken uit onzen kring afkomstig, dien zoo fijn gesneden ouderwetschen Duitschen lettervorm gebruikte. Dit is iets dat als spontaan gebeurt. Geen archaïsme, doch mede

uit aesthetischen drang, wordt deze vorm gaarne gekozen. Bij ons hoorde men wel eens de eenvoudigen spreken van „Bijbeldruk“. Nog herinner ik me uit mijn prilste jeugd dat een echte „Stämfries“, van wiens familienaam er ook onder onze predikanten gevonden worden, in argwaan de gedachte opperde, dat in de leesoeeningen voor de kinderen op de scholen deze lettervorm niet meer voorkwam opdat ze ouder geworden niet in staat zouden zijn den Bijbel en andere boeken, waren ze met deze letter gedrukt, te kunnen lezen. Ik haal deze herinnering op ten bewijze, dat er, zelfs in den lettervorm welke gekozen wordt, nog wel eens iets spreken kan.

Dit is zeker dat onder ons geen enkele uitgave van den Heidelb. Catechismus in gebruik is, die kan wedijveren met deze.

Dat de jonggereformeerde actie tegenstand ondervindt, spreekt vanzelf. Gaarne kleineert men hun doen en beginsel. Een der onzen vroeg eens aan een der meest genoemde theologen van deutsch-zwitscherschen oorsprong naar deze groep; uit het antwoord van den geleerde bleek, dat hij ze geen invloed toekende. Ouderen smalen en spreken van „Kuyperieren“, ze bedoelen er mede, dat Grob en de zijnen Kuyper kopiëren. Niets is minder waar dan dit kleineerend spreken. Als die godgeleerde richtingen, die ook in ons land nog al een hoog woord voeren, zoozeer van „vreemde smetten“ vrij waren als deze jonggereformeerde Zwitsers, dan zouden ze niet steeds weer met allerlei „neugkeiten“ komen. Over dit laatste spreek ik hier geen oordeel uit, alleen maar wil ik opmerken, dat aan hen wat meer voorzichtigheid niet kwaad zou staan als ze het hebben over „Kuyperieren“. Echter wel hebben ze met de gereformeerden van ons land gemeen, dat ze aanknooping zoeken bij het verleden, wat op eigen bodem is geschied en dus in den goeden zin genomen nationaal bezit is. In het „Vorwort“ antwoordende op de vraag: Hoe is de Heidelberger Catechismus ontstaan, wordt opgemerkt dat de Heidelberger Catechismus, met de Helvetische belijdenis van 1562, en de Leerregels van Dordrecht, het belangrijkste belijdenisschrift der gereformeerde kerken is. Hier staat in dit voorwoord een kleine fout; de Synode van Dordt wordt in 1614 gesteld; dat is eerder een druk- dan een schrijffout, de 4 van veertien gelijk zooveel op een 9. Het „Vorwort“ vestigt op vier zaken de aandacht. Twee vragen worden beantwoord: hoe de Catechismus ontstond en tot wie hij zich richt; voor wie is hij bestemd? Hij is een belijdenisschrift. Ergo is hij een boek voor het leven. Juist daarom noodig voor het onderwijs aan de catechisanten te geven om ze voor te bereiden en te leiden tot de openbare belijdenis. Verder wijl de Catechismus steeds weer leidt tot de Schrift diene hij voor de huiselijke godsdienstoefening en hij biedt zeer stichtelijke lectuur voor het persoonlijk leven. In een derde woord vooraf wordt er op gewezen, dat die oude Catechismus zulke duidelijke antwoorden geeft op nieuwe vragen, op vragen van den dag, van den nieuwen tijd. In het vierde woord wordt nog iets over den tekst gezegd en beweerd dat in kerken die waarhaftig gereformeerde kerken zijn de Catechismus ook nu nog, als voor vierhonderd jaar, in afzonderlijke Catechismuspredikatiën van Zondag tot Zondag wordt behandeld. Het wijst nog op het bijzonder nut van zulk een onderricht en prediking; op de bijzondere kracht, die daarin schuilt, zoowel voor het persoonlijk leven als voor dat der gemeente. Nu ik dit voorwoord voor deze uitgave heb gelezen kan het mij niet meer verwonderen, dat wij het verblijdend bericht lezen, dat reeds in een mooi aantal kerken in het kanton Zurich de Catechismusprediking weer in gebruik is gekomen. Daar voeg ik nog een tweede opmerkelijk bericht aan toe en wel uit het kanton Bern. Enkele gemeenten in dit zoo vrijzinnig kanton wenschen niet anders dan psalmen in hun godsdienstoefening te zingen en opdat zij dit zoo goed mogelijk zullen kunnen, oefenen ze zich in het „psalmzingen“ in psalmavonden.

G. KEIZER.

PERSSCHOUW

Kwestie-Ubbink.

Ons overzicht vervolgend, citeren we eerst Docent Wiase, chr. gerof., uit „De Wekker“. Deze merkt op:

Deze „Nieuwe Belijdenis“ lijkt mij meer „modern“ dan nieuw. Ik vind er allerlei allang veroordeelde zienswijzen in. Ik geloof, dat Dr Ubbink eigenlijk, als hij zich zelf eens goed analyseert, en als hij dus dóórdenken, dóórredeneeren, en dóórconcludeeren durft, dat hij dan ten slotte zou moeten zeggen: ik ben eigenlijk voor: heelemaal geen belijdenis, want dat is toch het eindkantoer (of 't begin?) van zijn subjectivistische beschouwingen. Afgedacht nog van de ongereformeerde, ja ik geloof onschrijftuurlijke en onkerkelijke stellingen en uitspraken die we overal in zijn boek vinden, lijkt mij deze nieuwe belijdenisproeve ondeugdelijk en onbruikbaar, omdat zij slechts vertolkt (voor hoe lang?) de privé opvatting van hetgeen iemand persoonlijk in eigen subject heeft